

بہ نام خدا

اطلاعات و غافلگیری در جنگ

مؤلف:

دکتر شہرام شجاعی

سرشناسه	: شجاعی، شهرام، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: اطلاعات و غافلگیری در جنگ / مولف شهرام شجاعی.
مشخصات نشر	: تهران : آیلار، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ ص: جدول.
شابک	: 978-600-198140-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۰۵-۱۰۷.
موضوع	: غافلگیری نظامی - فریب تاکتیکی (علوم نظامی)
موضوع	: Deception (Military science) - Surprise (Military science)
موضوع	: اطلاعات نظامی -- تصمیم گیری -- برنامه ریزی راهبردی
موضوع	: Strategic planning -- Military intelligence -- Decision making
رده بندی کنگره	: U۱۶۳
رده بندی دیویی	: ۳۵۵/۴
شماره کتابشناختی	: ۶۱۶۸۲۲۸

نام کتاب : اطلاعات و غافلگیری در جنگ

مؤلف : دکتر شهرام شجاعی

ناشر : آیلار

چاپ و صحافی : فنی دانشجو

تایپ و صفحه آرایی : علی رضا شجاعی

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۹

تیراژ : ۱۰۰ نسخه

شابک: ۱-۱۲-۱۹-۶۰۰-۹۷۸

ISBN : 978-600-198-140-1

قیمت : ۲۲۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی کتاب آیلار

انقلاب - خیابان شهید منیری جاوید (اردیبهشت) - خیابان شهدای ژاندارمری شرقی - شماره ۱۴۶
(ساختمان آیلار) تلفن: ۶۶۴۰۱۲۵۵ - دورنگار: ۶۶۴۹۴۴۳۱

فروشگاه شماره ۱ (کتاب آیلار)

انقلاب - روبروی دبیرخانه دانشگاه تهران - بازارچه کتاب

فروشگاه شماره ۲ (کتاب آیلار)

کریمخان زند - مابین ایرانشهر و خردمند جنوبی - شماره ۱۳۲

تلفن: ۱-۸۸۳۱۹۷۴۰

این اثر مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش یا الکترونیک عرضه کند تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مقدمه :

عصری که در آن زندگی می‌کنیم عصر انقلاب اطلاعات است، عصری که شاهد انقلاب در زمینه توانمندی فناوری‌ها و زیرساخت‌های اطلاعاتی است. کیفیت و کمیت اطلاعاتی که جمع‌آوری می‌کنیم به میزان زیادی افزایش یافته، اما برای آن که اطلاعات واقعا سودمند باشد باید کیفیت تصمیم‌های ما را بهبود بخشد. به خصوص در برابر شرایط و اقداماتی که غیر منتظره بوده و موجب غافلگیری کشور در حوزه‌های مختلف می‌گردد.

جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک بازیگر مطرح منطقه‌ای و جهانی با تاکید بر اهداف و آرمان‌های متعالی خویش همواره از امور و قدرت‌های ناهم‌تراز مورد تهدید بوده و اهداف، جایگاه و توانمندی‌های کنونی کشور، این دشمنان را که فریب و غافلگیری هنجار رایج آنان محسوب می‌گردد در اجرای اقدامات فوق، هر چه بیشتر تشویق می‌نماید.

به‌علاوه با توجه به تهدیدات که هم از لحاظ سرعت و نوع و هم از نظر ماهیت و تنوع، تفاوت فاحشی نسبت به گذشته داشته و پیشرفت‌های شگرف فناوریانه به‌ویژه در حوزه نظامی، که سرعت انجام و اثر اقدامات نظامی و در نتیجه درصد موفقیت آن را در اقدامات غافلگیرانه تا حد چشمگیری افزایش داده، نگرانی از احتمال غافلگیری در مقابل اقدامات دشمنان را بدست بخشیده است.

غافلگیری را می‌توان عنصر وجودی اطلاعات راهبردی دانست و آغاز به مرحله ضریب فزاینده نیرو تعریف می‌شود و در جایی مورد استفاده قرار می‌گیرد که تعادل قدرت نظامی (مطرازی) در طرفین یکسان نباشد. عموماً کاربرد غافلگیری دفاعی و مقطعی است و در صورت هوسیار شدن طرف مقابل، از جنبه فرصت به تهدید مبدل می‌گردد.

بدون تردید غافلگیری نظامی را می‌توان مرحله مطلوب در سرنوشت اولیه جنگ‌ها و منازعات بین کشورها دانست؛ زیرا مهاجم می‌تواند با تغییر توازن قوا و کسب ابتکار عمل به نفع خود در لحظات اولیه رزم، حتی به‌صورت موقت و در مراحل ابتدایی تهاجم، به نتایج مهمی دست یابد. از این‌رو، غافلگیری را به‌عنوان اقدامی جهت چند برابر نمودن توان نظامی به حساب می‌آورند و لذا جلوگیری

از غافلگیری برای تأمین امنیت ملی کشورها بسیار حائز اهمیت می‌باشد. از سویی دیگر مهم‌ترین مشکل و چالش اصلی در امر جلوگیری از غافلگیری؛ اعلام خطر و هشدار در سطوح مختلف (راهبردی، عملیاتی و تاکتیکی) است و این امر امکان‌پذیر نیست؛ مگر با کسب اطلاعات مناسب و اشراف به اطلاعات قابل قبول از دشمن. از این رو مشخص است که هیچ کشوری نمی‌تواند احتمال غافلگیری را به صفر برساند؛ با اشراف اطلاعاتی مناسب بر دشمن در جهت شناخت او و مرتفع نمودن خلاءهای اطلاعاتی و پیش‌بینی اهداف، مقاصد و توانمندی‌های طرف مقابل، کشورها می‌توانند حریفان را از کسب موفقیت در اجرای اقدامات غافلگیرانه محروم سازند. نکته حائز اهمیت این است که اگر کشوری بتواند از الگوی مناسب و فوونی استفاده کند که موجب عدم غافلگیری خود شود، در واقع دشمن را در شرایطی غیرمنتظره و غافلگیرانه قرار داده است.

این هشدار که کشور دیگر در حال تدارک برای حمله غافلگیرانه یا اتخاذ تصمیم جهت اقدام سوء است، برای سیاست‌گذاران و فرماندهان نظامی بسیار مهم به شمار می‌آید. امروزه اطلاعات هشداردهنده در پی برآورد مستمر، جامع و به موقع نسخه‌ها، مقادیر حریف است و از این رو، مقامات مسئول را قادر می‌سازد تا با اتخاذ تدابیر متقابل مؤثر و مناسب، برای مقابله با انجام عمل خصمانه یا کاهش تأثیرات آن اقدام نمایند. ارتقا سریع فناوری‌هایی مانند حساسه‌های دقیق، رزم متمرکز، توان پنهان‌کاری ارتقاء یافته، پرنده‌های بدون سرنشین با توان زدن ضربه‌های دقیق احتمال غافلگیری دشمن تاکتیکی و تکنیکی را افزایش داده و نیاز به کسب آگاهی مناسب را به شدت در جهت جلوگیری از غافلگیری تقویت نموده است.

در شرایط خاص کنونی که کشور در معرض تهدیدات مختلف نظامی از سوی آمریکا و متحدین آن قرار دارد و در اغلب این کشورها، غافلگیری یکی از روش‌های متداول جنگ محسوب می‌شود و این مسئله در اکثر اقدامات تجاوزکارانه آنان مدنظر قرار گرفته است. خطر غافلگیری نظامی همچون گذشته و با احتمال بیشتری نسبت به قبل باقی است که اهمیت شناخت جنبه‌های مختلف غافلگیری و نقش اطلاعات در این حوزه را هر چه بیشتر افزایش داده است.

در کتاب پیش رو سعی شده است موضوع غافلگیری و ارتباط آن با اطلاعات و روش‌های مقابله و کاهش اثرات آن؛ مورد کنکاش قرار گرفته و راه کارهایی را ارائه دهد که مطالعه آن می‌تواند درک مناسبی از غافلگیری و ابعاد و تأثیرات آن در خواننده ایجاد نماید.

فهرست مطالب

۹	فصل اول : اطلاعات
۱۰	۱- سون تزو
۱۱	۲- ماکیاوول
۱۱	۳- ناپلئون
۱۱	۴- جومینی
۱۲	۵- کلارویتس
۱۲	۶- توخاچفسکی
۱۲	۷- مانوئسه تونگ
۱۳	نقش اطلاعات در جنگ‌های آینده
۱۴	واژگان مترادف اطلاعات
۱۴	اطلاعات نظامی
۱۵	دسته بندی اطلاعات
۱۸	فرآیند اطلاعات
۲۱	اهداف اطلاعات
۲۲	ویژگی‌های اطلاعات
۲۳	کارکردهای کلیدی اطلاعات
۲۴	تحلیل سامانه هدف
۲۵	تخمین آسیب همزمان
۲۵	ارزیابی آسیب نبرد

۲۵	حفاظت از تیرو
۲۶	سطوح و انواع اطلاعات
۲۷	اصول اطلاعات
۲۸	اطلاعات قدرت نظامی دشمن
۲۹	عوامل مختلف قدرت نظامی
۳۰	ملاحظات کمی
۳۱	انواع خلاصه آمارها
۳۲	ملاحظات کیفی

فصل دوم: اطلاعات علائم و هشدار

۳۳	اطلاعات علائم و هشدار
۳۴	اطلاعات هشداردهنده
۳۴	ایجاد و اهداف اطلاعات هشداردهنده
۳۵	انواع اطلاعات هشدار از زمان
۳۵	هشدار و آمادگی تاکتیکی و راه بر دی
۳۶	ساختار اطلاعات هشدار دهنده
۳۷	رابطه اطلاعات هشداردهنده با سایر تخصص ها و اطلاعاتی
۳۸	فرآیندها و مسائل اطلاعات هشدار دهنده
۴۱	لیست نشانگرهای هشدار
۴۲	شاخص های مهم هشدار
۴۳	مسائل و مشکلات هشداردهی
۴۸	خصوصیات اطلاعات علائم و هشدار
۴۸	شکست اطلاعاتی
۴۹	علل شکست های اطلاعاتی
۴۹	فقدان تجزیه و تحلیل اطلاعات ناشی از کلیه منابع
۴۹	نسبت پایین علامت به نویز
۴۹	تعصبات بوروکراتیک یا سیاسی
۵۰	استبداد شعور متعارف
۵۰	تصور آیین های
۵۱	پیشگیری و علاج شکست اطلاعاتی
۵۲	اصول و خطوط راهنمای لازم جهت کاهش اثرات شکست اطلاعاتی
۵۲	نقش ارزشیابی های اطلاعاتی در غافلگیری نظامی
۵۳	توانمندی های نظامی خارجی
۵۴	مقاصد نظامی خارجی
۵۴	سردرگمی ها

۵۶	فرصت‌ها
۵۷	یادداشت‌های هشدار دهنده
۵۸	ارزشیابی‌های نهایی
۵۸	اهداف و دستاوردها
۵۹	جدول موضوع‌ها و ارزیابی‌های نهایی
۶۰	ارزیابی عدم تقارن‌های آماری
۶۰	نیروهای فعال
۶۱	نیروهای احتیاط
۶۱	ارزیابی عدم تقارن کیفی
۶۱	ارزیابی‌های مرکب
۶۲	ارزیابی تهدیدها

فصل سوم : غافلگیری

۶۴	نمونه‌های معاصر غافلگیری نظامی
۶۵	دلایل عمده غافلگیری نظامی
۶۵	روش‌های غافلگیری
۶۶	تئوری‌ها و نظرات مهم مرتبط با غافلگیری

فصل چهارم : بررسی تاریخی حملات غافلگیرانه - هشپاری مدافعان در جنگ‌های معاصر

۸۰	عوامل کمک کننده در ایجاد غافلگیری
۸۰	۱- زمین
۸۱	۲- جو
۸۳	۳- زمان بندی
۸۶	اشکال غافلگیری
۸۸	فریب و نقش آن در غافلگیری
۸۹	انواع فریب
۹۰	گوناهگونی و شدت تأثیر فریب و غافلگیری
۹۱	بررسی آماری روش‌های غافلگیری
۹۱	روش تحلیل فرضیات رقیب در جهت تصمیم گیری و جلوگیری از غافلگیری
۹۹	آینده اطلاعات هشدار دهنده

منابع و مأخذ :

۱۰۳	منابع فارسی
۱۰۴	منابع خارجی